

FRISTADS NATURSKYDDSFÖRENING

Medlemsblad nr 1
2020

Du läser nu Fristads naturskyddsförenings medlemsblad. Här finns bl a vår programverksamhet samt en del rapporter från det gångna året. Eventuella ändringar i programmet meddelas på hemsidan. Vår hemsida-adress är, liksom tidigare, www.fristadsnatur.se.

Som vanligt är du välkommen att lämna synpunkter och önskemål om programpunkter. Kontakta oss då gärna på adressen fristads.nf@gmail.com eller per telefon. Telefonnummer till föreningens styrelsemedlemmar finns på sista sidan i detta medlemsblad.

Fristads naturskyddsförening bildades 1960 och har som sina främsta uppgifter att skydda naturen och att sprida intresse för densamma.

Abisko nationalpark

Foto: Johan Nilsson

År 2019

Under det gångna året har samarbete bedrivits med Naturskyddsföreningen i Borås, Fristads hembygdsförening samt Studieförbundet.

Styrelsens verksamhetsberättelse finns att läsa i slutet av detta medlemsblad.

Anmäl dig till Bohuslän 2020!

Under Kristihimmelsfärdshelgen åker vi till norra Bohuslän. Resan startar vid Mölarps kvarn torsdagen den 21 maj och vi kommer hem söndagen den 24 maj. Vi planerar att åka minibuss och besöka bl a Nordens Ark, Ramsviklandet och Kosteröarna. Bor gör vi i stugor, på Ramsvik Stugby och Camping, med tillgång till badrum och pentry.

Kostnaden för allt detta beräknas till ca 3000 kr inklusive inträde till Nordens Ark och båtresan till Koster. Antalet platser är begränsat! Anmäl dig gärna preliminärt så snart som möjligt. En bindande anmälan lämnas senast den 31 mars till fristads.nf@gmail.com.

Medlemsforum avvecklas

Som medlemsforum har vi använt en bloggfunktion med flera registrerade användare. Denna låg tidigare på webhotellet *one.com* där vår hemsida finns, men har nu flyttats till ett nytt webhotell. Detta har medfört svårigheter att registrera nya användare. Därför kommer vårt medlemsforum att avvecklas. Istället kommer påminnelser inför exkursioner och

annan information att skickas via mejl. Tyvärr har de insamlade mejladresserna gått förlorade i bytet av webhotell. Om du vill ta del av information från föreningen via gruppmejl ber vi dig att återigen anmäla din mejladress till föreningen. Detta görs lättast genom att skicka ett meddelande till vår mejladress fristads.nf@gmail.com.

Abisko 2–10 juli 2019 – Reseberättelse

Vid lunchtid den 2 juli startade föreningens resa till Abisko nationalpark. Efter att ha åkt buss och tåg kom vi fram till Kiruna centralstation på morgonen den 3 juli, där vi fick tillgång till våra hyrbilar, en personbil och en minibuss. Innan vi åkte mot Abisko gjordes inköp av livsmedel, och ett par intressanta lokaler besöktes. I sjön Ala-Lompolo fanns ett par svarthakedoppingar med tre ungar som lät sig fotograferas. I sjön fanns också bläsänder och knipor med ungar. Backsvalor flög över vattnet och en vessla sprang snabbt över stigen framför oss.

Färden gick vidare mot Institutet för rymdfysik, beläget strax utanför staden och omgivet av torr tallskog. Platsen är en känd häckningslokal för lappmes, en nordlig barrskogsfågel som ser ut som en chokladbrun talltita. Kaffe och smörgås intogs på ett ställe som verkade lämpligt för att se lappmes. Det krävdes dock en promenad i området efter fiket för att hitta den. Fjällvedel och åkerbär kunde noteras.

På Abisko turiststation hade vi hyrt tre stugor och detta var utgångspunkten för de dagsturer som vi gjorde. Gruppen delade sig ibland beroende på hur långt och i hur svår terräng man ville gå, varför denna reseberättelse kan skilja sig något från någon annans upplevelse av resan.

Kvällen tillbringades runt kanjonen i turiststationens omedelbara närhet där flera intressanta växter kunde ses, bl a fjällblåra, rosenrot och svarthö.

Tidigt nästa morgon, den 4 juli, gick bussen mot den östra tunnelmyrningen, dvs myrningen av en tågtunnel, där den sällsynta nordsångaren vissa år kan höras. Arten, som är nära släkt med Sveriges vanligaste fågel lövsångaren, är en mycket sällsynt häckfågel i Sverige. Den senast säkerställda häckningen skedde, enligt www.artportalen.se, år 2009. Någon nordsångare hördes inte denna gång men blåhakar och rödvingetrast spelade.

Efter återkomst till turiststationen och frukost gjordes en gemensam vandring upp genom fjällbjörskogen mot högre höjder. Smörbollarna blommade för fullt. Bergfinkar hördes överallt och flera blåhakar kunde höras och ses. Vi gick även förbi en kull med ringtrastar. Uppe på fjället gick ca 200 renar och betade och en flock med minst 12 fjällabbar sågs. Dessa drog runt i flock, trots att det var mitt under häckningstiden, förmodligen beroende på att bristen på lämlar gjort att häckning uteblivit. På lägre höjd var det dock gott om gnagare. Detta i form av gråsidning. Som ett resultat av detta hittade vi, under våra vandringar i fjällbjörskogen, 5-6 kullar av hökuggla. Ungarna var nu utflugna ur boet och kunde upptäckas tack vare att de tiggde mat.

På Njulla

Rosenrot

Lapsk alpros

Väster om Abisko

Vår- och sommarprogram 2020

- Feb** Tor 20 Bildvisning i Mölarps kvarn kl 19:00. Ta med bilder, som du vill visa, på ett USB-minne. Anmälan till Nils Nykom (endast om du har egna bilder med dig), tfn 0739-28 16 99.
- Mar** Sön 1 Vinterfåglar vid Mölarps ö/Skalle. Samling vid kvarnen kl 10:00. Medtag fika. Uppl. Per Nyberg, tfn 0702-86 74 22.
- Tor 19 Årsmöte i Mölarps kvarn (se nästa sida).
Uppl. Karin Persson, tfn 13 41 90.
- Sön 22 Holkrensning i Munkåns dalgång. Samling vid Mölarps kvarn kl 10:00. Efter rensningen serveras våfflor i kvarnen.
Uppl. Johan Nilsson tfn 0730-60 34 38.
- Apr** Mån 13 Fåglar mm vid Dättern och Halleberg. Samling för samäkning vid Mölarps kvarn kl 07:30. Medtag mat/fika.
Uppl. Leo Spilg, tfn 0728-89 59 20.
- Tor 23 Fagning av ängen vid Asklanda Västergården. Vi krattar ihop vissna löv, gammalt gräs och grenar för att ge bra underlag för sommarens slätter. Samling på ängen från kl 17:30. Medtag gärna kratta. Uppl. Karin Persson tfn 13 41 90.
- Lör 25 Utflykt till Brobacka, Alingsås. Vi besöker naturen i grannkommunen och tittar bl a på jättegrytor.
Samling vid Mölarps kvarn kl 09:00. Medtag fika.
Uppl. Per Sundström, tfn 0722-17 77 02.
- Ons 29 Salamanderspaning i våtmarker i närområdet. Samling vid Mölarps kvarn kl 20:00. Medtag ficklampa.
Uppl. Gunnel Svensson 0702-13 12 71.
- Maj** Sön 10 Orrspel på Vänga mosse på fågelskådningens dag. Samling för samäkning vid Mölarps kvarn kl 06:00 eller kom till tornet, som är bemannat från kl 05:00.
Uppl. Per Nyberg, tfn 072-86 74 22.

- Sön 17 Mölarpsdagen från kl 10:00. Marknad, servering, lotterier, tipspromenad m m.
Uppl. Kristina Ekstrand, tfn 0706-06 94 79.
- 21-24 Bohuslän 2020 - se mer information på separat plats i medlemsbladet.
- Jun** Lör 6 Sveriges nationaldag. Träffa FNF-medlemmar i föreningens tält vid Mölarps kvarn kl 11:00-14:00. Välkommen på blomstervandring. Fristads hembygdsförening ordnar sedvanligt nationaldagsfirande.
Uppl. Per Sundström, tfn 0722-17 77 02.
- Sön 14 De vilda blommornas dag i samarbete med Svenska botaniska föreningen. Samling vid Mölarps kvarn kl 10:00. Medtag fika.
Uppl. Alf-Rune Sandberg, tfn 26 15 62.
- Juli** Mån 27 Myrlilja på mossen. Dag Henriksson guidar oss på en tur. Samling vid Mölarps kvarn kl 18:00.
Uppl. Gunnel Svensson 0702-13 12 71.
- Aug** Lö 1 Ängens dag med slätter vid Västergården, Asklanda (vid Lönnvägens slut, skyltat från Asklandavägen), från kl 10:00.
Ta med fika, räfsa och lie, om du har.
Uppl. Karin Persson, tfn 13 41 90.

OBS!

Eventuella ändringar i programmet meddelas på hemsidan - www.fristadsnatur.se
Vid samäkning i samband med föreningens exkursioner delar resenärerna på kostnaden 18,50 kr/mil.

Kallelse till årsmöte 2020

Föreningen bjuder på fika och efter mötet visas bilder från föreningens resa till Abisko.

Tid: Torsdag 19 mars, kl 19:00

Plats: Mölarps kvarn

Välkommen!

Den goda tillgången på gråsidig utnyttjades också av jordugglan, som sågs på flera ställen.

Hökuggla

Under tidig morgon den 5 juli kunde morgonpigga resenärer göra en kort tur till sjön Nagajaure innan dagens gemensamma övning tog vid. Dagens stora utflyktsmål var fjället Njulla, vilket vi behagligt ”besteg” genom en ca 20 minuter lång linbanetur. I kanten av en snöleiga sågs en liten flock med fjällripor, men framför allt har Njulla en intressant flora. Isranunkel, kantljung och mossljung kunde ses liksom fjällspira och fjällsyra. Tillslut hittades även ett sent blommande exemplar av den lapska alprosen, en rhododendronart. Resans enda fjälllämmel visade sig ha valt sin boplatz under ett utedass strax intill linbanestationen.

Under lördagen den 6 juli då regn hade utlovats, gjorde delar av gruppen en resa in i Norge där vi bl a stannade vid några fjordar. Svärter, sjöorrar och en flock med 100 småskrakar sågs, men också flera tumlare. Naturreservatet Veggen

visade sig ha intressanta orkidéer. Här kunde grönkulla, Jungfru Marie nycklar, blodnycklar, skogsknipprot och guckusko ses. På en bergvägg växte taggbräken. Den ende norrman, som vi träffade, visade sig ha släktingar i Kinna.

Efter att vi fått tips från personalen i Naturum vid turiststationen åkte vi under söndag morgon den 7 juli åter ett stycke västerut i hopp om att få se den smalnäbbade simsnäppan. Ungefär i höjd med stigen till Trollsjön parkerade vi bussen och gick från vägen norrut. Denna morgon var det strålände solsken och terrängen var mycket lättgången. Runt ett älvdelta fanns flera smågölar där simsnäppor brukar söka föda. Grönbenan spelade och två rödbenor var mycket uppröda över att vi tydligen kom för nära deras ungar. Vi slog oss ned en bit bort med utsikt över deltat och kunde se en älgko på andra sidan. Plötsligt kom, mycket oväntat, en utter simmande i älven. Fick vi se någon simsnäppa då? Jo, några i sällskapet fick en kort skymt av den då den flög från en göl till en annan.

På kvällen gjordes en sista tur upp på fjället. På vägen upp sågs både fjäll- och dalripa men även en älgdjur, av en storlek som vi inte är vana vid här i södra Sverige. Jordugglor sågs jaga i midnattssolens sken. Vid ett-tiden kom vi upp på fjället där ett par fjällabbar verkade oroliga. Kanske hade de, trots den dåliga tillgången på lämmel, genomfört en häckning.

På måndag morgon den 8 juli lämnade vi tursitstationen och åkte

mot Kiruna igen. På vägen stannade vi i Stordalens naturreservat och väl framme i Kiruna tog vi en promenad i staden. Bl a besöktes Kiruna kyrka, som snart på något obegripligt sätt ska flyttas, tillsammans med stora delar av resten av staden då gruvdriften utvidgas.

Om hemresan skulle ytterligare några sidor kunna skrivas. Kort kan sägas

att resan som skulle ta ett dygn tog dubbelt så lång tid. Detta berodde bl a på tekniska fel på två av loken och ett urspåret tåg i Murjek. En dag fick tillbringas i Luleå där gamla Luleå kyrkby besöktes. Onsdagen den 10 juli var vi hur som helst tillbaka i Fristad.

/Johan Nilsson, text och foto

Dalsland 25–26 maj – Ytterligare en reseberättelse

En av årets långresor för föreningen gick till Dalsland och helgen före Kristi himmelfärdsdag var det som gällde. Vi var 11 deltagare och vädret var bra, endast några regnstänk, som inte betydde något. Lördagen ägnades mest åt botanik. Som guide ställde Kjell Eriksson upp och som dalslänning föreslog han att besöka Sjöbotten – ett naturreservat i södra delen av landskapet. Här kunde Kjell visa på uddbråken, som har flest förekomster just i Dalsland. I övrigt fick vi se lundviol, skogsvicker, och de båda gräsen backskafting och lundskafting. Allt medan svarthättan drillade. Vi vände vid den gamla torpruinen och där visade Kjell trolldruva, skogsbräsma, myskmadra. Ett besök på örtagården i Dals Rostock var nästa objekt, där inköp av kryddväxter kan göras.

Ett klassiskt mål är akvedukten i Håverud, där vi stannade till innan färden gick vidare mot Tisselskog. Här finns gott om hållristningar. Ett hastigt besök vid Skålleruds kyrka med smidda järnkors vid gravarna påminner om järnbruksepoken i

landskapet. Ännu var det inte tid att söka upp hotellet i Ed. Vi gjorde en avstickare till Skärbo naturreservat. Det är en gammal dalslandsgård med nedlagt skifferbruk. Här blomrade S:t Pers nycklar, vårärt, trollsmultron och storrams. Förgäves sökte vi guckusko, men fann den ej.

Dag nummer två var planen att vandra i Tresticklans nationalpark. En kunnig guide lotsade oss runt i parken och berättade om natur och kultur. Hela området har nord-sydgående åsar, vilket betyder om man går i väst-östlig riktning är det mycket upp och nervandring. Under sex timmar fick vi njuta av vacker natur, sjöar och fina rastplatser. Vår guide Gunnel berättade om människoöden i trakterna, om norska flyktingar som, korsade gränsen under 40-talet.

Till norska gränsen kom vi aldrig, klockan var sent på dagen och vi hade 20 mils körning framför oss. Deltagarna kunde se tillbaka på nya upplevelser i naturen.

/Alf-Rune Sandberg

Foto: Leo Spilg

Foto: Leo Spilg

Verksamhetsberättelse 2019

Styrelsen har under årets haft följande sammansättning: Karin Persson (ordf.) Nils Nykom (sekr.) Leo Spilg (kassör) samt sex ledamöter. Dessa har varit Berit Andersson, Kristina Ekstrand, Johan Nilsson, Per Nyberg, Alf-Rune Sandberg och Per Sundström. Gunnel Svensson har varit suppleant. Under året har styrelsen haft 11 protokollförda sammanträden.

Samarbete har bedrivits med Studiefrämjandet kring programverksamheten. Mölarpdagen, Ängens dag samt nationaldagsfirande har genomförts tillsammans med Fristads hembygdsförening. De vilda blommornas dag genomfördes i samarbete med Svenska botaniska föreningen.

Föreningen har gett ut ett vår- och ett höstprogram. Vårprogrammet omfattade tio aktiviteter och höstprogrammet nio. Utöver detta har två längre resor med övernattnin gjorts. I maj besöktes Dalsland och i början av juli gjordes en resa till Abisko nationalpark i Lappland. Bland kortare exkursioner och möten kan följande nämnas: Besök vid en nyanlagd salamanderdamm i Mölarps närhet, en exkursion till Komosse samt besök av Ingemar Lind som visade sin film om fjällräven.

Föreningen har också utfört naturvårdsarbete i form av fagning och slåtter av ängsmark samt rensning av fågelholkar och bygge av nya holkar. Holkbygget har skett i samarbete

med Per Hedberg på Fristadskolan 7-9.

14 elever som gick ut årskurs nio vid Fristadsskolan 7-9 läsåret 2018/2019 har av föreningen premierats för goda studieresultat i naturvetenskapliga ämnen. Premien bestod liksom tidigare av boken Naturreservatet Mölarp av Ola Högberg m fl samt ett medlemskap i Fältbiologerna. Premien delades ut under Fristadsskolans avslutning i Fristads kyrka.

Under året har föreningen yttrat sig angående den planerade vasslättern vid Asklanda badplats. Där beviljades vasslätter under fåglarnas häckningstid. Efter en överklagan justerades tiden så att slåtter endast får ske efter häckningstid. Vidare har föreningen gjort ett yttrande angående den planerade bergtäkten på fastigheten Fristad Prästgård 1:115 där företaget Strömbergs grus AB planerar att etablera verksamhet.

Styrelsen tackar alla, som genom sitt medlemskap, har stöttat föreningen och riktar ett extra stort tack till alla som har ställt upp och gjort insatser under året som gått!

Fristads naturskyddsförening

har fram till nästa årsmöte följande styrelse:

Karin Persson	Ordförande	033-13 41 90
Nils Nykom	Sekreterare	0739-28 16 99
Leo Spilg	Kassör	0728-89 59 20
Berit Andersson	Ledamot	033-24 89 17
Kristina Ekstrand	Ledamot	0706-06 94 79
Johan Nilsson	Ledamot	0730-60 34 38
Per Nyberg	Ledamot	0702-86 74 22
Alf-Rune Sandberg	Ledamot	033-26 15 62
Per Sundström	Ledamot	0722-17 77 02
Gunnel Svensson	Suppleant	033-26 05 39

Kristina Ekstrand Sammankallande 0706-06 94 79
Kommittén för mölarpsdagen

Du kan även komma i kontakt med styrelsen via fristads.nf@gmail.com.

Vill du bli medlem i Fristads naturskyddsförening?

Sätt in 80:-/enskild eller 120:-/familj på PlusGiro 96 73 13-8, så blir Du medlem i vår lokala FRISTADS NATURSKYDDSFÖRENING - FNF och får vårt program vår och höst.